

зрозумілий спосіб підготувати та прийняти закони про адміністративно-територіальний устрій кожної області.

Реформування районного рівня – це компетенція виключно Верховної Ради, отже добровільного етапу, як у випадку з об'єднанням громад, не буде. Крім того, щоб створити нові спроможні райони, Парламент змушений буде завершувати процес об'єднання громад в адміністративний спосіб.

У Тернопільській області ОДА пропонує створити чотири райони: Тернопільський, Бережанський, Кременецький, Чортківський. Частина експертів згодні з пропозиціями ОДА. Але є також варіант створити в області три райони – без Бережанського.

Варіант на три райони більшість учасників обговорення визнали більш обґрунтованим, тому ОДА рекомендували розглянути і цей варіант при підготовці остаточної версії майбутнього районування.

Використані джерела

1. Постанова КМУ від 16 грудня 2015 року №1391-р «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року»
2. Постанова КМУ від 06 серпня 2014 року № «Про затвердження перспективного плану формування територій громад Тернопільської області»

Тарас МАРКОВ

здобувач освітньо-професійної програми

«Публічне управління та адміністрування» ТНЕУ

Науковий керівник – к.н. держ. упр., доцент кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу ТНЕУ Анастасія ПУНДА

МЕХАНІЗМ ДЕЛАГУВАННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ ОРГАНАМ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Як свідчить досвід багатьох демократичних країн, раціональний розподіл повноважень і відповідальності на місцях між місцевими органами виконавчої влади і органами місцевого самоврядування дає змогу забезпечити найбільш ефективну взаємодію цих структур, засновану на вільному волевиявленні громадян і захисті ними своїх соціальних і економічних інтересів у межах Закону.

Одним із пріоритетних напрямків державної політики України сьогодення залишається проведення адміністративно-територіальної реформи, адже від ефективності організації влади та соціально-економічного розвитку на місцевому рівні залежить розвиток всієї держави. Враховуючи кризову ситуацію в Україні та світі, забезпечення ефективного функціонування органів місцевого самоврядування, як владного інституту, найбільш наближеного до проблем громадян, є першочерговим завданням.

Згідно статті 143 Конституції України, органам місцевого самоврядування можуть надаватися законом окремі повноваження органів виконавчої влади [1]. В Україні практика делегування повноважень виникла під час становлення незалежності та продовжується в умовах реалізації реформи децентралізації у даний час. Але очікувати конкретних результатів можна тільки після закінчення нового адміністративного поділу та налагодження ефективного функціонування об'єднаних територіальних громад, як основної адміністративної одиниці.

Аналіз діючого законодавства свідчить, що перелік повноважень, які делегують органам місцевого самоврядування органи виконавчої влади досить об'ємний. Це повноваження, які стосуються соціально-економічного і культурного розвитку, планування та обліку, бюджету, фінансів і цін, комунальної власності, побутового, торговельного обслуговування, громадського харчування, транспорту і зв'язку, будівництва, освіти, охорони здоров'я, культури, фізкультури і спорту, регулювання земельних відносин та охорони навколишнього природного середовища, соціального захисту населення. Також від обсягу делегованих повноважень залежать гарантії місцевого самоврядування, його органів та посадових осіб. [2]. Положень, які б визначали чіткі межі втручання органів виконавчої влади у місцеві справи немає. Тому на практиці, досить часто, місцеві органи виконавчої влади здійснюють пряме втручання в діяльність органів місцевого самоврядування, що обумовлене також і тим, що досить багато делегованих повноважень за своєю сутністю та наслідками виконання перехрещуються з власними повноваженнями органів місцевого самоврядування. Органи місцевого самоврядування, у багатьох випадках, вимушені залежати та керуватися інтересами, що витікають більше від органів державної влади, ніж територіальної громади. Ситуацію загострює те, що органи місцевого самоврядування, відповідно діючого законодавства, практично можуть захистити свої інтереси лише у судовому порядку. Вирішити ці проблеми повинна реформа децентралізації: визначити засади формування оптимальної системи адміністративно-територіального устрою; розширити базу оподаткування та можливості регулювання ставок місцевих податків і зборів; унормувати дохідну частину місцевих бюджетів; запровадити дієвий контроль за використанням земельних ресурсів; ввести ефективні механізми участі громадян у прийнятті органами місцевого самоврядування рішень впритул до місцевих референдумів.

Проведений аналіз спонукає стверджувати, що думка про те, що позитивний ефект від делегування повноважень досягається лише в закритих системах, де об'єднуючим чинником виступає корпоративний інтерес, є застарілою та не може в повній мірі розкрити потенціал для розвитку місцевої громади в умовах сучасних економічних процесів.

Європейський досвід свідчить, що проблема делегування повноважень у

більшості країн взагалі відсутня, що обумовлене наявністю в країнах чітко обраного критерію розмежування цих повноважень – державна влада займається питаннями державного характеру, місцева – місцевого значення. Яскравим прикладом для України є Польща, яка активно співпрацює з місцевими громадами у цьому питанні через низку міжнародних програм. Встановлення децентралізованого місцевого самоврядування в Польщі є тим зарубіжним позитивним досвідом, який можна використати в Україні для проведення реальних та ефективних реформ місцевого самоврядування з метою надання йому більшої самостійності у вирішенні місцевих справ, і в тому числі, і делегованих повноважень.

Проведений аналіз дає підстави для висновку, що прийнята в Україні практика делегування повноважень від органів виконавчої влади органам місцевого самоврядування не сприяє ефективному функціонуванню органів місцевого самоврядування, а призводить до спорів з питань розмежування компетенції, втручання в діяльність органів місцевого самоврядування. Більшість повноважень, які делегуються органам місцевого самоврядування органами державної влади, цілком могли б знаходитись у виключній компетенції органів місцевого самоврядування. На законодавчому рівні необхідно здійснити перерозподіл повноважень, між органами державної та муніципальної влади та сформулювати переліки повноважень: повноваження, які відносяться до виключної компетенції органів місцевого самоврядування – наслідки виконання яких стосуються місцевих інтересів; повноваження, які відносяться до виключної компетенції державних органів – наслідки виконання яких стосуються інтересів держави загалом; повноваження, що потребують погодження між органами державної влади та органами місцевого самоврядування – наслідки виконання яких стосуються як місцевих, так і державних інтересів. На законодавчому рівні необхідно врегулювати процедуру контролю за виконанням делегованих повноважень, де чітко визначити дозволена «межу» контролю з боку органів виконавчої влади. Необхідно передбачити і дієвий захист для органів місцевого самоврядування у разі втручання в їх діяльність інших органів влади.

Використані джерела

1. Конституція України від 28 червня 1996 року, зі змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Закон України від 21.05.1997 року №280/97-ВР «Про місцеве самоврядування в Україні». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>
3. Європейська Хартія місцевого самоврядування від 06.11.1996 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_036